
Agrárgazdaságtani rovat

Készült a CORVINUS Zrt. támogatásával

Birtokszerkezet- és koncentráció vizsgálata Romániában, kelet-közép európai és EU-27-es összehasonlításban

BÍRÓ BORÓKA JÚLIA

A mezőgazdaságban is érvényesül a méretgazdaságosság elve. Egy gazdaság eredményessége nem független üzemméretétől, az átlagos üzemméret növekedése a mérethatékonyság jelenlétére utal. Kisebb üzemméret mellett nehezebb eredményesen gazdálkodni, másrészt a termelés diverzifikálásának vonatkozásában a kis üzemméret kevesebb lehetőséget kínál, mint a nagyobb. A kedvezőtlen időjárással kapcsolatos kockázatkezelés lehetősége természetes úton alig kezelhető kis üzemméret esetén, ráadásul a piaci alkupozíció is gyengébb (Potori és Udovecz, 2004). Románia számára a jelenlegi, elaprózódott birtokszerkezet mellett fejlődési lehetőséget jelentene, ha a gazdákat birtokszerkezetüknek megfelelő termékek termelésére ösztönöznék oly módon, hogy képesek legyenek felismerni és beazonosítani piaci lehetőségeiket üzemméretük függvényében, valamint ennek megfelelően alakítani termékszerkezetüket, illetve a többi termelővel történő együttműködéseiket. Piaci elemzések szerint Románia jelentős mezőgazdasági alpanyag-kibocsátási potenciállal rendelkezik, földrajzi, klimatikus adottságai kitűnőek. Ezen potenciál kiaknázásának vonatkozásában az elaprózott üzemszerkezet elsődleges akadályozó tényezőként szerepel – a tőkehiány, a képzetlen termelői réteg, az együttműködés hiánya, illetve a különböző agrotechnikai hiányosságok lajstroma mellett. (ÚMVP, 2007)

Mindezért a jelenlegi üzemszerkezet helyzetének feltárása mellett kulcskérdés Romániában (is) a mérsékelt ütemű birtokkoncentráció vizsgálata, valamint az annak kialakítására való ösztönzés.

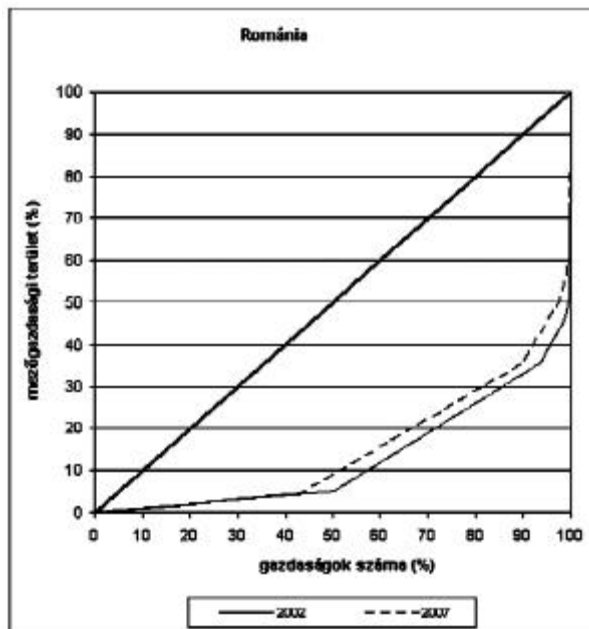
---

¹ Befektetés az emberekbe! doktorandusi ösztöndíj az Európai Szociális Alap által társfinanszírozott POSDRU 2007–2013 projekt keretében

---

Románia mezőgazdasági üzemszerkezetét kettősség jellemzi. A szerkezet dualitása abban áll, hogy több mint másfél millió azon kisgazdaságok száma, amelyek 1 hektárnál kevesebb területen fekszenek: ezek képezik az összes agrárgazdaság 43,76 %-át, de együttesen az összes mezőgazdasági terület csupán 4,72%-át birtokolják. Másrészt viszont a 100 hektárnál nagyobb birtokon gazdálkodók csoportja – akik szám szerint az agrárgazdaságok 0,25%-át teszik ki csupán – az össz-mezőgazdasági terület 37,57 %-án termelnek.

A romániai üzemszerkezet duális jellegét, valamint a mérsékelt ütemű birtokkoncentrációt hivatott szemléltetni az 1. ábrán látható Lorenz-görbe a 2002-es, illetve 2007-es év adataival. Az x tengelyen a gazdasá-

Forrás: saját szerkesztés a Recensământul General Agricol 2002 és Anchetă structurală în agricultură 2007 adatai alapján

1. ábra: Románia üzemszerkezetének alakulása
2002 és 2007 között – Lorenz-görbe

gok számának, az y tengelyen pedig az általuk használt termőterületnek az alulról kumulált relatív gyakorisági értékei kerültek ábrázolásra. Az $x=0$ és $y=0$ koordinátájú pontból kiinduló, mindkét tengellyel 45 fokos szöget bezáró egyenes (azonos léptékű beosztást feltételezve x és y tengelyen) az ún. egyenletes eloszlás szemléltetője, azt az elméleti helyzetet ábrázolja, amelyben a gazdaságok 50%-a a területnek pontosan 50%-át használja. Bizonyos mértékű koncentráció tapasztalható Románia 2002, illetve 2007-beli birtokstruktúrájának összehasonlító vizsgálata alkalmával (1. ábra).

A koncentrációs folyamat a kisebb méretű üzemek eltűnését, ezzel együtt a nagyobb méretű üzemek térnyerését eredményezte. Míg 2002-ben az 1 hektárnál kevesebb területtel rendelkező gazdaságok részaránya 50,46% volt, 2005-re ez az arány 44,93%-ra, 2007-re pedig 43,76%-ra csökkent. Minden más birtokméret-kategóriában (1–100 ha között) pedig folyamatos, mérsékelt ütemű részarány-növekedés tapasztalható a vizsgált periódusban (1. táblázat).

Románia – a többi kelet-közép európai országhoz hasonlóan – a direkt kifizetések folyósítását az 1 hektárnál nagyobb birtokok esetén – másrészt minimum 0,3 hektárnyi parcellákra – biztosítja. Az 1 hektárnál kevesebb területtel rendelkező gazdaságok nagy száma és magas részaránya jelzi, hogy milyen problémákkal szembesül Románia 2007-től kezdődően, amióta a gazdák a támogatásokat az EU-s tagság révén a közös agrárpolitika előírásai szerint kapták és kapják jelenleg is. Kérdéses számos 1 hektár fölötti gazdaság támogatási jogosultsága is, hiszen a birtokok több parcellára osztódnak, és ezek nagysága esetenként nem éri el a 0,3 hektárt.

Valójában az ország mezőgazdaságát nem érinti alapvetően a fent említett birtoknagyság-korlátozás, hiszen az összes mezőgazdasági területnek csupán 4,72%-a (1. táblázat) volt 2007-ben az 1 hektárnál kisebb gazdaságok tulajdonában. Szociális szempontból viszont igenis problémát jelent, hogy a gazdaságok 44%-a papírforma szerint nem jogosult direkt kifizetésekre (ez az a támogatási forma, amely alanyi jogon jár az 1 hektárnál nagyobb területekre). A valóságban viszont a terület nagy részét a bérlők dolgozzák meg, akik több tulajdonostól több hektár területet bérelnek megdolgozás végett, így pedig már jár a támogatás, ami beépülhet a bérleti díjba. (Vincze, 2009)

1. táblázat. Agrárgazdaságok megoszlása Romániában
üzem nagyság szerint, 2002-ben, 2005-ben és 2007-ben

2002	Száma (db)	%	Mezőgazdasá- gi területe (ha)	%
<1 ha	2 169 257	50.46	758 815.08	5.45
1-5 ha	1 850 286	43.04	4 180 568.3	30.01
5-10 ha	218 880	5.09	1 440 944.6	10.34
10-20 ha	37 408	0.87	471 097.55	3.38
20-50 ha	9 477	0.22	281 172.09	2.02
50-100 ha	3 850	0.09	258 042.66	1.85
>100 ha	10 203	0.24	6 540 069.8	46.95
Összesen	4 299 361	100	13 930 710	100
2005	Száma (db)	%	Mezőgazdasá- gi területe (ha)	%
<1 ha	1 851 835	44.93	694 511.08	4.99
1-5 ha	1 883 983	45.71	4 407 599.8	31.69
5-10 ha	289 575	7.03	1 926 391.2	13.85
10-20 ha	65 905	1.60	849 615.15	6.11
20-50 ha	16 119	0.39	470 342.14	3.38
50-100 ha	4 939	0.12	336 183.16	2.42
>100 ha	8 891	0.22	5 222 058.8	37.55
Összesen	4 121 247	100	13 906 701	100
2007	Száma (db)	%	Mezőgazdasá- gi területe (ha)	%
<1 ha	1 685 500	43.76	649 530.35	4.72
1-5 ha	1 765 660	45.84	4 179 874.4	30.39
5-10 ha	299 996	7.79	2 017 538.6	14.67
10-20 ha	70 128	1.82	924 227.9	6.72
20-50 ha	16 107	0.42	481 253.26	3.50
50-100 ha	4 791	0.12	333 053.59	2.42
>100 ha	9 608	0.25	5 167 568.5	37.57
Összesen	3 851 790	100	13 753 046	100

Forrás: saját szerkesztés a Recensământul General Agricol 2002, Ancheta structurală în agricultură 2005 és Ancheta structurală în agricultură 2007 adatai alapján

A nagy szövetkezeti gazdaságok átlagterülete a rendszerváltást követően jelentős mértékben csökkent, az egyéni, családi gazdaságok nagysága az 1990 előtti 0,5 hektáros átlagos kelet-közép európai értékről pedig 5–20 hektárosra növekedett (Rizov, 2006).

2. táblázat: A kelet-közép európai országok mezőgazdasági üzemeinek átlagos területe (ha) a jogi státus szerint az 1990 előtti időszakban, illetve 2004-ben

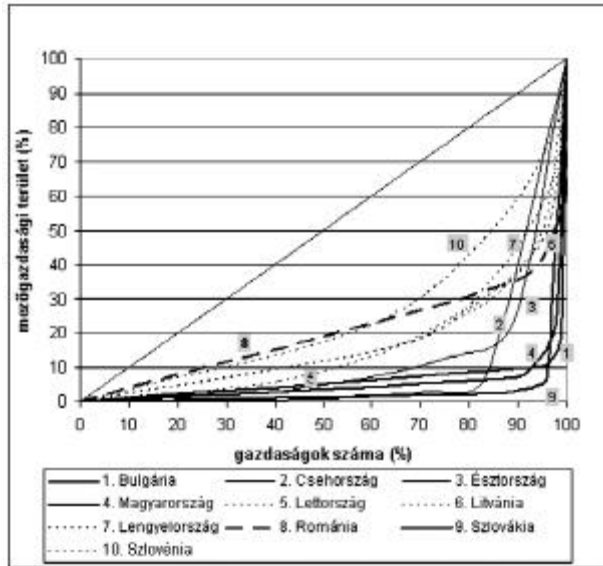
	Szövetkezeti/ közös gazdaságok		Állami gazdaságok		Új gaz- dasági formák	Egyéni/ családi gazdaságok		Föld- koncen- tráció*
	1990 előtt	2004	1990 előtt	2004	2004	1990 előtt	2004	2004
Bulgária	4000	637	1615	735	-	0.4	1.4	90
Csehország	2578	1447	9443	521	690	5.0	34.0	82
Észtország	4060	-	4206	-	449	0.2	19.8	60
Magyarország	4179	833	7138	7779	204	0.3	3.0	92
Lettország	5980	-	6532	340	309	0.4	23.6	20
Litvánia	2380	-	1880	-	310	0.5	7.6	30
Lengyelország	335	222	3140	620	333	6.6	7.0	40
Románia	2374	451	5001	3657	-	0.5	2.7	50
Szlovákia	2667	1509	5186	3056	1191	0.3	7.7	97
Szlovénia	-	-	470	371	-	3.2	4.8	40

*a földkoncentráció a gazdaságok felső 10%-a (legnagyobb gazdaságok) által használt földterület százalékaként került kiszámításra

Forrás: Rizov, 2006

A Rizov (2006) által számított földkoncentrációs mutató (2. táblázat) a gazdaságok felső 10%-a (legnagyobb gazdaságok) által használt földterület százalékát jelöli (2004-re vonatkozó adatok). A legmagasabb értékek Szlovákiában (97), Magyarországon (92), valamint Bulgáriában tapasztalhatók (90) (2. táblázat). Ez köszön vissza a 2. ábráról is, amelynek három „legnagyobb hasú”, jobb alsó sarokban csúcsosodó görbéit a fent említett

három ország Lorenz-görbéje képezi. Románia 50-nel egyenlő földkoncentrációs értéke átlagosnak minősül. Ezen átlagon aluli – Lengyelország (40), Szlovénia (40), Litvánia (30) és Lettország (20) – országok csoportosulása szintén megfigyelhető a 2007-es adatok alapján elkészített, „kis hasú”, kevésbé éles görbületű Lorenz-görbéken. (2. ábra).

Forrás: saját szerkesztés a DG Agri 2010 adatai alapján

2. ábra: Birtokstruktúra a kelet-közép európai országokban, 2007-ben – Lorenz-görbe

Míg az EU-27 országok átlagában az 5 hektár alatti gazdaságok számaránya 2007-ben meghaladta a 70,4%-ot, e gazdaságok csupán a földterület 8,35%-át használták. Kelet-közép európai vonatkozásban az 5 hektár alatti gazdaságok számaránya magasabb: 81,54%, területi aránya pedig jóval magasabb, 18,51%. Kelet-közép európai átlagon belül, amint azt a fentiekben is láthattuk, jelentősen eltér egy-egy ország üzemszerkezete. A homogenitás hiányát igazolja, hogy találunk 90%-ot meghaladó országot (Bulgária) – ami az 5 hektár alatti gazdaságok számarányát tekinti – de találunk 36,05%-os értékkel rendelkezőt is (Észtország). Hasonló külön-

3. táblázat: A gazdaságok számának és területének megoszlása a kelet-közép európai országokban és az EU-27 átlagában 2007-ben, méretkategóriák szerint

Ország	A gazdaságok méretkategóriák szerinti számaránya (%)				
	0–5 ha	5–10 ha	10–20 ha	20–50 ha	50 ha fölött
Bulgária	94.85	2.05	1.12	0.73	1.26
Csehország	50.25	11.42	10.15	11.42	16.75
Észtország	36.05	21.89	18.03	12.88	11.16
Lengyelország	68.48	16.29	10.01	4.24	0.99
Lettország	40.87	25.12	19.28	10.01	4.73
Litvánia	60.49	20.15	10.73	5.64	3.00
Magyarország	89.43	3.90	2.75	1.98	1.95
Románia	89.81	7.63	1.78	0.41	0.37
Szlovákia	87.25	4.20	2.46	1.88	4.20
Szlovénia	59.10	25.37	11.29	3.72	0.53
KKE	81.54	10.38	4.96	2.11	1.01
EU-27	70.40	11.39	7.25	5.87	5.10

Ország	A gazdaságok méretkategóriák szerinti területi aránya (%)				
	0–5 ha	5–10 ha	10–20 ha	20–50 ha	50 ha fölött
Bulgária	10.06	2.20	2.39	3.51	81.85
Csehország	0.85	0.88	1.59	4.01	92.67
Észtország	2.43	3.97	6.51	10.04	77.04
Lengyelország	17.60	17.86	21.27	18.94	24.33
Lettország	5.80	10.87	16.23	18.03	49.07
Litvánia	14.38	12.16	12.80	14.72	45.94
Magyarország	6.83	3.92	5.53	9.01	74.70
Románia	35.11	14.67	6.72	3.50	40.00
Szlovákia	2.68	1.03	1.19	2.17	92.93
Szlovénia	21.88	27.40	23.93	15.95	10.84
KKE	18.51	12.03	11.31	10.38	47.76
EU-27	8.35	6.32	8.05	14.72	62.56

Forrás: DG Agri 2010

ségeket figyelhetünk meg a területi részesedésben is, hiszen míg például Csehországban a termőterület 0,85%-át foglalják el az 5 hektár alatti kisgazdaságok, Romániában a 35,11%-át. Az 50 hektárnál nagyobb gazdaságok a termőterület jelentős hányadát művelik Csehországban (92,67%), Szlovákiában (92,93%) és Bulgáriában (81,85%) (3. táblázat).

A kelet-közép-európai országok átlagos birtoknagysága (6 ha), nem éri el az EU-27-ek átlagának (12,6 ha) felét sem 2007-ben. Szembetűnő az átlagos birtokméret szóródása a kelet-közép európai országok körében: míg átlaguk 6 hektár volt 2007-ben, addig például Csehországban 89,3 ha, Romániában pedig csupán 3,5 ha. Alacsony átlagos birtokmérettel rendelkező országok a kelet-közép európai térségből Romániát követően: Bulgária (6,2 ha), Lengyelország és Szlovénia (6,5 ha) és Magyarország (6,8 ha), amelyek átlagos birtoknagysága közel eléri a Romániában tapasztalható érték dupláját. Valamivel magasabb, de az EU-27-es átlag (12,6 ha) alatti Litvánia átlagos üzemmérete (11,5 ha). Lettország (16,5 ha), Szlovákia (28,1 ha), Észtország (38,9 ha) és Csehország (89,3 ha) pedig az EU-27-es átlagnál magasabb, illetve jóval magasabb értékkel rendelkezik átlagos birtokméret tekintetében (4. táblázat).

4. táblázat: Átlagos birtoknagyság a kelet-közép európai országokban és az EU-27 átlagában, 2007-ben

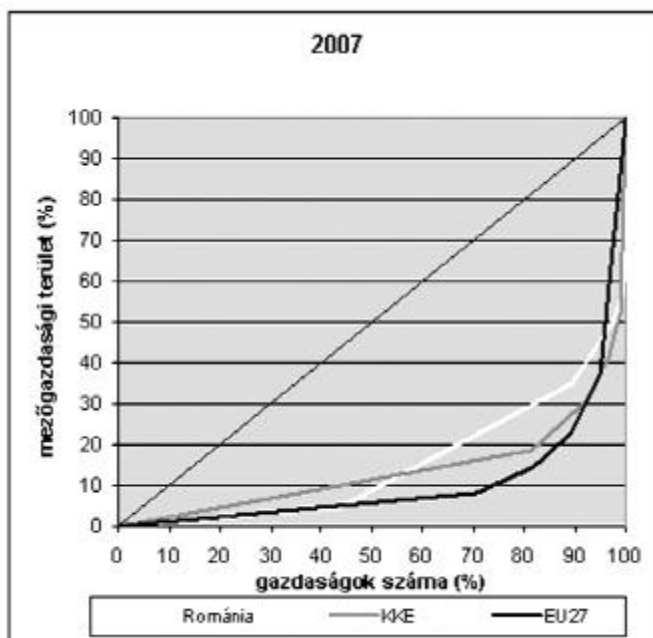
Ország	Általános birtoknagyság (ha)	Ország	Általános birtoknagyság (ha)
Bulgária	6.2	Lengyelország	6.5
Csehország	89.3	Románia	3.5
Észtország	38.9	Szlovákia	28.1
Magyarország	6.8	Szlovénia	6.5
Lettország	16.5	KKE	6
Litvánia	11.5	EU27	12.6

Forrás: DG Agri 2010

Románia üzemszerkezete jelentősen eltér nemcsak a régi EU tagállamok üzemstruktúrájától (az EU-15-ben, 2003-ban 6,7 millió farm volt, 19 hektáros átlagterülettel, de például Németországban 421 ezer farm

üzemelt 41 hektáros átlagos birtoknagysággal), de részben a többi közép-kelet európai ország mezőgazdasági szerkezetétől is (Vincze, 2009). A 2007-es helyzetállást a 3. ábra szemlélteti, ez alapján is megerősítést nyer az a kijelentés, amely szerint Románia – a rendelkezésre álló legfrissebb adatok szerint is – a kelet-közép európai átlagtól, de az EU-27-es átlagtól is jelentős mértékben eltérő üzemstruktúrával rendelkezik.

Forrás: saját szerkesztés az Agriculture and Rural development DG, 2010 adatai alapján

3. ábra: A Romániában, Kelet-közép Európában és az EU-27-ek átlagában tapasztalt üzemszerkezet 2007-ben – Lorenz-görbe

A 3. ábrán láthatóak a Romániában, valamint Kelet-közép Európában és az EU-27-ek átlagában tapasztalt üzemszerkezet konvex Lorenz-görbéi, a kis- és nagybirtokok közti egyenlőtlen termőföld-eloszlás szemléltetői. Romániában a gazdaságok „alsó” 50%-a (legkisebb gazdaságok) az össz-termőterület alig 10%-át, a gazdaságok „felső” 10%-a pedig több, mint 60%-át művelte 2007-ben. Kelet-közép európai átlagban a

gazdaságok alsó 50%-a a termőterület 11,35%-át, felső 10%-a pedig 71,68%-át használta. Az EU-27-es átlagot tekintve az alsó 50% a terület 5,93%-át, míg a felső 10% a terület 74,86%-át használta (forrás: saját számítások a DG Agri 2010 adatai alapján). Következésképpen elmondható, hogy a mezőgazdasági méretgazdaságosság elvének érvényesülésére a legkisebb a lehetőség (fenti három esetből) a jelenlegi román struktúrában, hiszen míg az EU-27-ek átlagában a 10%-nyi legnagyobb gazdaság a termőterület 74,86%-át, Kelet-közép Európában 71,68%-át művelték, addig Romániában csupán 60%-át. Másrészt, kiscgazdaságok által művelt területek viszonylatában Románia 10%-os részarányával „jobban áll”, mint a kelet-közép európai országok általában (11,35%), de messze elmarad az EU-27-ek 5,93%-os részarányához képest. (3. ábra)

Irodalomjegyzék:

Ancheta Structurală în Agricultură – Gazdaságszerkezeti Összeírás, INS, 2005; 2007

Directorate-General for Agriculture and Rural Development: Agriculture in the European Union, Statistical and Economic Information 2009, published: March 2010

Értékelési jelentés – Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program ex-ante értékelése, 2007. február

MADR: Agricultura Romaniei, Februarie 2010

Potori, N. és Udovecz, G. (szerk.): Az EU-csatlakozás várható hatásai a Magyar mezőgazdaságban 2006-ig, Agrárgazdasági Kutató Intézet, Budapest 2004,

Recensământul General Agricol – Általános Mezőgazdasági Összeírás, INS, 2002

Rizov, M.: Rural Development Perspectives in Enlarging Europe: The Implications of CAP Reforms and Agricultural Transition in Accession Countries, European Planning Studies Vol. 14, No. 2., Routledge, Taylor and Francis Group, February 2006

Vincze, M.: VII. 1. fejezet: A mezőgazdaság üzemi és tulajdonosi szerkezete - Horváth, Gy. (szerk.): Dél Erdély és Bánság, A Kárpát-Medence régiói 9., A Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja és a Dialóg Campus Kiadó sorozata, Pécs-Budapest 2009

Vidékfejlesztési projektek 2010. augusztus 13-i helyzetállása Romániában

BÍRÓ BORÓKA JÚLIA

1. táblázat. A Románia Nemzeti Vidékfejlesztési Tervében előirányzott összegek intézkedésenként és tengelyenként a 2007-2013-as időszakra

Intézkedés/Tengely*	Előirányzott összegek (millió euró)
111 Szakképzés, kommunikációs tevékenység, innováció	119.02
112 Fiatal gazdák induló támogatása	337.22
113 A mezőgazdasági termelők gazdaságátadási támogatása (korai nyugdíjazás)	0.00
114 Tanácsadói szolgáltatások igénybevétele	0.00
121 Mezőgazdasági üzemek korszerűsítése	991.83
122 Az erdők gazdasági értékének növelése	198.37
123 A mezőgazdasági és erdészeti termékek hozzáadott értékének növelése	1071.17
125 A mezőgazdaság és az erdészet fejlődéséhez és alkalmazkodásához kapcsolódó infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztése	476.08
141 Szerkezetátalakítás alatt álló, félig önellátó gazdaságok támogatása	476.08
142 Termelői csoportok létrehozása	138.86
143 Tanácsadói szolgáltatások nyújtása a mezőgazdaságban dolgozóknak	158.69
1. Tengely összesen	3967.31
211 Kedvezőtlen adottságú hegyvidéki területek mezőgazdasági termelőinek nyújtott kifizetések	607.75
212 A hegyvidéki területeken kívüli kedvezőtlen adottságú területek mezőgazdasági termelőinek nyújtott kifizetések	493.08
213 Natura 2000 kifizetések – mezőgazdasági területre	0.00

Intézkedés/Tengely	Előirányzott összegek (millió euró)
214 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetések	963.23
221 A mezőgazdasági földterület első erdősítése;	229.34
223 Nem mezőgazdasági földterület első erdősítése;	0.00
224 Natura 2000 kifizetések – erdőterületre	0.00
2. Tengely összesen	2293.41
312 Vállalkozás-létrehozási és -fejlesztési támogatás	383.43
313 A turisztikai tevékenységek ösztönzése	544.22
322 A falvak megőrzése és korszerűsítése	1546.09
341 Készségek elsajátítása, ösztönzés és végrehajtás	0.00
3. Tengely összesen	2473.74
41 Helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása;	171.60
411 Versenyképesség	57.59
412 Környezet/földgazdálkodás	22.33
413 Életminőség/diverzifikáció	91.68
421 Hazai és nemzetközi térségek közötti együttműködések	4.70
431 Működési költségek, készségek elsajátítása és animáció	58.77
431-1 A köz- és magánszféra együttműködésének építése	11.75
431-2 Helyi akciócsoport működése, kistérségi animálása	47.01
4. Tengely összesen	235.07
1., 2., 3., 4. Tengely össz.	8969.54
511 Technikai segítségnyújtás	376.12
611 Kiegészítő direkt kifizetések	625.14
NVFT (PNDR) összes (kivéve 611)	9345.66
ÖSSZESEN	9970.80

Forrás: PNDR, III. változat, 2009. március, 355-356. old.

2. táblázat. Kiválasztott projektek aránya a leadott projektekhez képest 2010. augusztus 13-án

	Leadott projektek		Kiválasztott projektek		Kiválasztott projektek aránya	
	száma	értéke (mil. euró)	száma	értéke (mil. euró)	szám sze-rint (%)	érték sze-rint (%)
Intézkedés						
112 Fiatal gazdák induló támogatása	5261	110.88	2809	60.36	53%	54%
121 Mezőgazdasági üzemek korszerűsítése	5220	1949.31	1591	570.04	30%	29%
123 A mezőgazdasági üzemek erdészeti termé- kek hozzáadott értékének növelése	913	972.26	412	410.85	45%	42%
123 XS 13 (mezőgazdasági termékek)	247	113.71	215	101.63	87%	89%
123 XS 28 (erdészeti termékek)	177	78.90	157	67.45	89%	85%
123 N578/2009	167	125.82	0	0.00	0%	0%
125 A mezőgazdaság és az erdészet fejlődésé- hez és alkalmazkodásához kapcsolódó inf- rastruktúra korszerűsítése és fejlesztése	870	922.90	0	0.00	0%	0%
141 Szerkezetátalakítás alatt álló, félig önellátó gazdaságok támogatása	20013	150.10	6262	46.97	31%	31%
142 Termelői csoportok létrehozása	12	1.53	9	1.43	75%	94%
312 Vállalkozás-létrehozási és -fejlesztési támogatás	3980	544.02	1382	204.33	35%	38%
313 A turisztikai tevékenységek ösztönzése	1401	239.35	634	115.52	45%	48%
322 A falvak megőrzése és korszerűsítése	3039	7429.24	586	1560.22	19%	21%
431-1 A köz- és magánszféra együttműkö- désének építése	112	4.92	111	4.83	99%	98%
Fentiek összesen	41412	12642.93	14168	3143.62	34%	25%

Forrás: www.madr.ro 2010.08.23, saját számítás

3. táblázat. Kifizetések előirányzott összegekből vett aránya
2010. augusztus 13-án

Intézkedés	Előirányzott összegek (millió euró) – Forrás	Kifizetések 2010. aug. 13-án (millió euró)	Kifizetési arány
112 Fiatalközvetítő indult támogatása	337.22	56.3	16.70%
121 Mezőgazdasági üzemek korszerűsítése	991.83	526.91	53.13%
123 A mezőgazdasági és erdészeti termékek hozzáadott értékének növelése	1071.17	365.13	47.24%
123 XS 13 (mezőgazdasági termékek)		80.65	
123 XS 28 (erdészeti termékek)		60.23	
123 N578/2009		0	
125 A mezőgazdaság és az erdészet fejlődéséhez és alkalmazkodásához kapcsolódó infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztése	476.08	0	0.00%
141 Szerkezetátalakítás alatt álló, félig önálló gazdaságok támogatása	476.08	46.08	9.68%
142 Termelői csoportok létrehozása	138.86	1.38	0.99%
312 Vállalkozás-létrehozási és -fejlesztési támogatás	383.43	182.17	47.51%
313 A turisztikai tevékenységek ösztönzése	544.22	105.12	19.32%
322 A falvak megőrzése és korszerűsítése	1546.09	1513.03	97.86%
431-1 A köz- és magánszféra együttműködésének építése	11.75	4.78	41.07%
Fentiek összesen	5976.73	2941.78	49.22%

*Forrás: PNDR, III. változat, 2009. március, 355–356. old.,
www.madr.ro 2010.08.23, saját számítás*